

Co-funded by
the European Union

Az Európai Unió finanszírozásával. A kifejtett nézetek és vélemények kizárólag a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy a Slovak Academic Association for International Cooperation (SAAIC) álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé ezekért.

BEHEALTH

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KERETRENDSZER AZ ÁPOLÓI SZAKKÉPZÉST (NVET) NYÚJTÓK SZÁMÁRA

IIEK DELTA, Görögország és partnerei

MÁJUS 2025

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETŐ	6
2	A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYEK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KERETRENDSZERÉNEK HATÁLYA	7
2.1	Nemzetközi szint.....	8
2.1.1	Nemzetközi keretrendszerek - standardok	9
2.1.2	UNESCO stratégia 2022-2029	9
2.1.3	World Federation for Medical Education (WFME) - Orvostudományi Oktatás Világszövetsége	10
2.2	Európai szint	12
2.2.1	EQAVET	13
2.2.2	ENQA ESG (2015)	16
2.2.3	European Federation of Nurses (EFN) – Európai Ápolók Szövetsége	18
3	A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYEK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KERETRENDSZERE.....	20
3.1	Hogyan lehet javítani a minőségbiztosítási keretrendszert az EU és nemzetközi szabványok szerint	24
3.2	A jóllét és a mentális egészség felmérése, összekapcsolva az ENQA ESG 2015-tel (szabványjavaslat).....	25
3.2.1	Az ápoló hallgatókat befolyásoló tényezők.....	25
3.2.2	A jólléti és mentális egészségi felmérés kidolgozásának útmutatója	26
3.2.3	Jólléti és mentális egészségi felmérés	27
4	KONKLÚZIÓ	29
	FORRÁSOK	30

ÁBRAJEGYZÉK

Ábra 1 – Az ápolási szakképzésre vonatkozó szabályozási keretek, irányelvek és szabványok, a globális, európai uniós és nemzeti szintű különböző intézmények szerint.....	7
Ábra 2 – EQAVET minőségbiztosítási ciklus, Európai Bizottság.....	14
Ábra 3 – Az ápolási szakképzés intézményeinek minőségbiztosítási keretrendszere.....	20

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

Táblázat 1 – Az ápolási szakképzés globális szintű keretrendszereinek és gyakorlatainak gondolattérképe	8
Táblázat 2 – WFME Standardok	11
Táblázat 3 – EU és EFN kompetenciák.....	19

RÖVIDÍTÉSEK

AMEE – Association for medical education in Europe = Európai Orvostudományi Oktatási Szövetség

ECFMG – Educational commission for foreign medical graduates = Külföldi orvostanhallgatók oktatási bizottsága

EFN – European Federation of Nurses = Európai Ápolók Szövetsége

EHEA – European Higher Education Area = Európai felsőoktatási térség

ENQA – European Association for Quality Assurance in Higher Education = Európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Szövetség

ENSZ – Egyesült Nemzetek Szervezete

EOMS – Educational organisation's management system = oktatási intézmény menedzsment rendszere

EOPPEP – National organisation for qualifications certification and vocational guidance = minőségbiztosítási tanúsítványt és szakképzési tanácsokat nyújtó nemzeti szervezet

EQAVET – European Quality Assurance in Vocational Education and Training = Európai minőségbiztosítás a szakképzésben

ESG – European Standards and Guidelines = Európai szabványok és iránymutatások

HE – Higher Education = Felsőoktatás

IEC - International Electrotechnical Commission = Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság

IFMSA – International federation of medical student associations = Orvostanhallgatói Egyesületek Nemzetközi Szövetsége

IQAS – Internal Quality Assurance System = Belső minőségbiztosítási rendszer

ISO - International Organisation for Standardization = Nemzetközi Szabványügyi Szervezet

JDN – Junior Doctors' network = Fiatal orvosok hálózata

LET – Learning, Education and Training = Tanulás, oktatás és tréning

LLL - Life Long learning = Élethosszig tartó tanulás

NVET - Nursing Vocational Education and Training = Ápolói szakképzés

QA – Quality Assurance = Minőségbiztosítás

QAF - Quality Assurance Framework = Minőségbiztosítási keretrendszer

SDG - Sustainable Development Goals = Fenntartható fejlődési célok

TTF – Teachers' task force = tanári munkacsoport

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization = Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete

UNI – Non-profit szervezet Olaszországban, fejleszti, publikálja, reklámozza a minőségbiztosítási standardokat

VET – Vocational Education and Training = Szakképzés

WFME – World federation for medical education = Orvostudományi Oktatás Világszövetsége

WHO – World Health Organisation = Egészségügyi Világszervezet

WMA – World medical association = Orvosok Világszövetsége

DEFINÍCIÓK

Az **ESG-szabványok** keretet biztosítanak a belső és külső minőségbiztosításhoz. Ezeket a 2015-ös EHEA miniszteri konferencián fogadták el (ENQA-ESG, 2015).

A **tanulási eredmények** azok a tudások, készségek és kompetenciák, amelyeket a tanuló elsajátít és bemutat a tanulási folyamat befejezésekor. Ezeknek az eredményeknek egyértelműnek, mérhetőnek és az oktatási program céljaival összhangban levőnek kell lenniük (ENQA, 2016).

A **mentális egészség** olyan mentális jóllét, amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy megbirkózzanak az élet stresszhelyzeteivel, megvalósítsák képességeiket, jól tanuljanak és jól dolgozzanak (WHO, 2022).

Ápolói képzés: az ápolási tudomány területén zajló formális tanulás és gyakorlati képzés (Encyclopedia.com, 2018).

A **képesítés** egy értékelési és hitelesítési folyamat formális eredménye, amely akkor kapható meg, amikor egy illetékes szerv megállapítja, hogy egy személy elérte a meghatározott tanulási eredményeket (EU, 2018).

A **minőségbiztosítás (QA)** a minőségirányítás része. Célja annak biztosítása, hogy a minőségi követelmények teljesüljenek. A minőségbiztosítás által nyújtott bizalom kétirányú: belsőleg a vezetés felé, külsőleg pedig az ügyfelek, kormányzati szervek, szabályozó hatóságok, tanúsító szervezetek és harmadik felek felé irányul (ASQ, 2024b). Az ápolói képzésben a minőségbiztosítás az ápolói képzési programok szisztematikus felülvizsgálata. Célja, hogy az oktatás, a tudás és az infrastruktúra elfogadható színvonalát fenntartsák (Selvi, 2018). A minőségbiztosítás egy dinamikus folyamat. Eszközöket biztosít az ápolóképző intézmény vagy kampusz számára a jelenlegi teljesítményszintek mérésére és a folyamatos fejlődés elősegítésére.

Az **önértékelés** egy átfogó, rendszeres és módszeres felülvizsgálata a szervezet tevékenységeinek. Az elért eredményeket az elfogadott modellhez viszonyítva elemzi, a modell pedig az ENSZ Statisztikai Osztálya (UNSD) által módosított változatban kerül alkalmazásra (UNSD, 2024).

A **szakképzés** olyan készségek oktatása és ismeretek átadása, amelyek egy adott szakmához, foglalkozáshoz vagy hivatáshoz kapcsolódnak, amelyekben a tanuló vagy a munkavállaló részt kíván venni (Eurostat, 2024).

A **jóllét** a boldogság, az egészség és a jólét állapota. Magában foglalja a jó mentális egészséget, az elégedettség magas szintjét, az élet értelmének vagy céljának érzését, valamint a stressz hatékony kezelését (Psychology Today, 2024).

1 BEVEZETŐ

A ápolási szakképzést nyújtók minőségbiztosítási keretrendszere a BEHEALTH Erasmus+ projekt 2. eredménye.

Ez a dokumentum tartalmazza a minőségbiztosítási keretrendszer hatályának leírását globális és európai szinten; a minőségbiztosítási keretrendszer fejlesztése EU- és nemzetközi szabványoknak megfelelő módját; valamint az ENQA ESG 2015 szabványokkal összekapcsolt jóllét és mentális egészség felmérést.

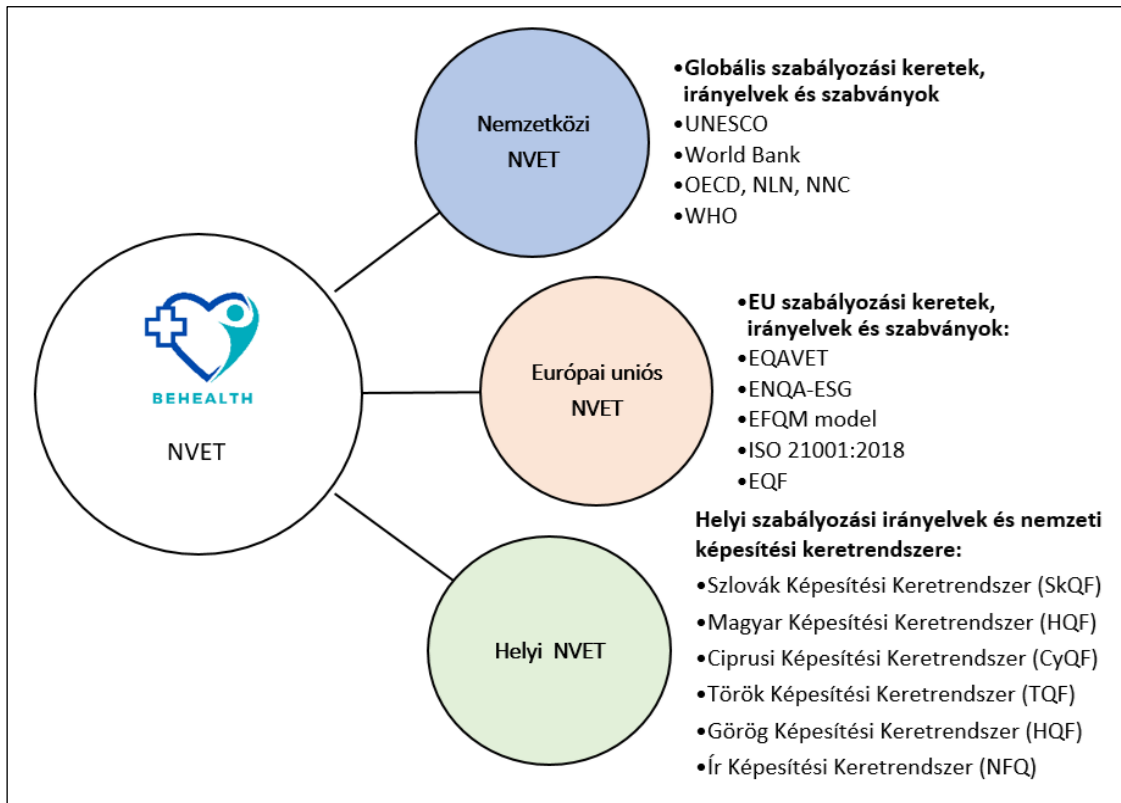
Az első projekt eredményként elkészített szakirodalmi áttekintés („Nemzetközi és uniós minőségbiztosítási keretrendszerek összehasonlító jelentése az ápolás területén”) szerint globális, európai és nemzeti szinten léteznek bizonyos szabályozási keretrendszerek és iránymutatások a nemformális és felnőttkori képzésre vonatkozóan, amelyek az 1. ábrán szerepelnek.

Ezen keretrendszerek, iránymutatások és szabványok közül további eredményeink az EQAVET (2009) és az ENQA-ESG (2015) dokumentumokon alapulnak, az Európai Képesítési Keretrendszer (EQF, 2017) 4., 5., 6. és 7. szintjére összpontosítva.

Az EQAVET (2009) referencia-keretrendszer és az ENQA-ESG (2015) szabványok tették lehetővé számunkra a Hibrid BEHEALTH modell kidolgozását az ápolási szakképző intézmények számára.

2 A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYEK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KERETRENDSZERÉNEK HATÁLYA

A minőségbiztosítási keretrendszer alapja a BEHEALTH partnerség által kidolgozott „A szakképzés minőségbiztosítási keretrendszereinek feltérképezése és elemzése” című dokumentum. Ez számos uniós, nemzetközi és nemzeti keretrendszert és forrást azonosított az ápolási szakképzés minőségének biztosítására.

Ábra 1 – Az ápolási szakképzésre vonatkozó szabályozási keretek, irányelvek és szabványok, a globális, európai uniós és nemzeti szintű különböző intézmények szerint

Ebben a dokumentumban összefoglaljuk a legfontosabb forrásokat, amelyek alkalmasak a szakképzési szolgáltatók számára minőségbiztosítási keretrendszer (QAF) létrehozására, az alábbi kategóriákba sorolva:

- Nemzetközi szint
- Európai szint

2.1 Nemzetközi szint

Táblázat 1 – Az ápolási szakképzés globális szintű keretrendszerének és gyakorlatainak gondolattérképe

A globális szint gondolatterképe				
keretrend- szerek Főbb	UNESCO- UNEVOC	Cél Alkotórészek Rugalmasság		Népszerűsíti a nemzetközi együttműködést a szakképzésben
	World Bank			A szakképzés minőségét finanszírozással és szakpolitikai tanácsadással támogatja
	OECD*			Iránymutatást és referencia értékeket biztosít a szakképzés minőségbiztosításához
	WHO*			Felkészíti a diplomás ápolókat a változatos egészségügyi környezetre
	WFME			A logikai modell és az adatgyűjtés hasznos segítséget nyújt az intézményi önértékelést tervező orvostudományi egyetemeknek és az akkreditációs hatóságoknak, amelyek a hatáskörükbe tartozó egyetemeket szeretnék irányítani
Minőségbizt- osítási ciklus	EQAVET – P-I-E-R ENQA- ESG – P-D-S- A	Tervezés	Tervezz	Célok és stratégiák kijelölése
		Megvalósítás	Csináld	Nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazása
		Értékelés	Tanulmányozd	A globális szakképzési rendszerek és eredmények értékelése
		Felülvizsgálat	Cselekedj	A keretrendszerek értékelési eredmények alapján történő frissítése
Mutatók és OECD- leírások	EQAVET ENQA- ESG	Mutatók Leírások		A globális minőség és teljesítmény mérésére szolgáló mutatók
	Leírások			A globális értékeléshez irányadó kvalitatív leírások
Alkalmazási területek	Tanulási környezet			Iskolai, munkahelyi tanulás, szakmai gyakorlat, formális, informális és nem formális képzés
	Tanulási kontextus			Digitális, személyes és vegyes tanulás
	Szakképzési szolgáltatók			Közszféra és magánszféra
	Szakképzési jutalmak és képesítések			A globális képesítési keretrendszer minden szintje
Előnyök	Folyamatos javulás			Biztosítja a globális szakképzési rendszerek és szolgáltatók folyamatos fejlesztését
	Fenntartható versenyképesség			Támogatja a gazdasági növekedést és a társadalmi igazságosságot
	Rugalmasság			Javítja a változásokhoz és kihívásokhoz való alkalmazkodóképességet

2.1.1 Nemzetközi keretrendszerek - standardok

Számos nemzetközi keretrendszer tartalmaz iránymutatást a szakképzési szolgáltatók által követendő minőségbiztosítási szabványokról. A jelen minőségbiztosítási keretrendszer alkalmazásában a következő alapelvek kerülnek kiemelésre:

- A szakképzési intézményeknek rendelkezniük kell egy **referencia útmutatóval**, ami megkönnyíti a terminológiának az oktatási és tanulási szolgáltatások területén szükséges közös megértését. (Isd ISO 29995,2021)
- A szakképzési intézményeknek **iránymutatásra** van szükségük abban a tekintetben, hogy hogyan tervezzék, dolgozzák ki, hajtsák végre és vizsgálják felül az általuk nyújtott tanulási szolgáltatásokhoz kapcsolódó ismeretek, kompetenciák és teljesítménymutatók eredményeinek a minőségellenőrzését. A szakképzési intézményeknek **az egyes tanulók eredményeihez és tanulási előrehaladásához igazodó értékelési eljárásokat** kell kidolgozniuk. (Isd UNI ISO 29992,2018)
- A szakképzési intézményeknek igazolniuk kell, hogy képesek **támogatni és elősegíteni a kompetenciák megszerzését és fejlesztését** oktatási, tanulási és kutatási módszerekkel. (Isd ISO 21001,2018)
- A szakképzési intézményeknek **támogatniuk kell az egyéneket és csoportokat az erőforrások és eszközök újrafelhasználásában**. (Isd ISO/IEC JTC 1/SC 36)
- A szakképzési intézményeknek rendelkezniük kell egy **közös elvekből álló készlettel**, amely meghatározza az erőforrások (nem csak a tanulási erőforrások) leírását a tulajdonságokra, erőforrásosztályokra, szókincsekre és alkalmazási profilokra vonatkozó specifikus metaadatok, valamint szabályozók létrehozásával. (Isd ISO/IEC 19788-1,2024)
- A szakképzési intézményeknek hatékony irányítási rendszer (EOMS) segítségével **növelniük kell a tanulók, az érdekelt felek és a képző személyzet elégedettségét**. Továbbá **be kell vezetniük egy olyan a megfelelőséget és a fejlesztést biztosító folyamatot**, ami összhangban van a rendszer, a tanulók és az érdekelt felek követelményeivel. (Isd ISO 29993,2017).

2.1.2 UNESCO stratégia 2022-2029

Az UNESCO új stratégiája (2022–2029) válasz egy 2015-ös kezdeményezésére, amelynek célja a nem formális és informális továbbképzési rendszerek relevanciájának támogatása és erősítése, az egyének ellátása a jövőbeli ápolási munkához szükséges készségekkel. Ennek elérése érdekében egyik legfontosabb intézkedés az egész életen át tartó tanulás társadalmának kialakítása, hogy felismerjék a munkaerőpiac folyamatos változásait és megfelelően reagáljanak igényeire. Következésképp az ápolási szakképzés rendszerének személyre szabott pedagógiai tanulási módszereket, rugalmas tanulási technikákat kell kínálnia. Új, különböző oktatási és tevékenységi ágazatok közötti egész életen át tartó tanulási pályákat kell létrehozni, a megszerzett kompetenciák elismerésének és hitelesítésének eljárás módját, valamint a nem formális és informális tanulás akkreditációját, és az ápolási szakképzésben résztvevő hallgatók pályaaorientációját.

Az ilyen kezdeményezések érdekében az UNESCO létrehozta a Global Skills Academy-t (Globális Készségek Akadémiáját), amelynek célja a munkaerőpiaci készségek hiányának megszüntetése, valamint az egyének számára az egész életen át tartó tanulás, a továbbképzés és az átképzés lehetőségeinek biztosítása, amelyek elengedhetetlenek a folyamatosan változó munkaerőpiacon való boldoguláshoz.

A Global Skills Academy mellett egy fontos platformt is létrejött, az International Teacher Task Force (TTF) (Nemzetközi tanári munkacsoport) nevű globális tanári szövetség, amelynek célja a tanári szervezetek és más érdekelt felek bevonása az oktatás minőségének javítása érdekében. A TTF támogatja és védelmezi minden egyén jogát ahhoz, hogy hozzáférjen motivált és képzett tanárokhoz, és velük együttműködhessen. A TTF elkötelezett az ENSZ 4. fenntartható fejlesztési céljának megvalósítása mellett, amely a befogadó és méltányos minőségi oktatás biztosítását és az egész életen át tartó tanulási lehetőségek előmozdítását célozza.

A gyakorlatban:

Gyakorlati szempontból ezek a tervek (GSA és TTF) felhasználhatók és megvalósíthatók az ápolói képesítést nyújtó szakképzési intézményekben oly módon, hogy néhány nyílt hozzáférésű modult integrálnak az ápolói képzési programok tantervébe, biztosítva ezzel, hogy a hallgatók elsajátítsák az olyan segédeszközök (eszközök) használatához szükséges elméleti ismereteket és készségeket, mint például az elektronikus egészségügyi nyilvántartások.

Ezen túlmenően az ápolási szakképzés szolgáltatói segíthetik az ápolási oktatókat a tanári munkacsoport (TTF) képzési programjaiba való felvétellel. Így segíthetnek abban, hogy fejlesszék technikáikat a magas színvonalú, progresszív, hallgatóközpontú képzés nyújtása terén, amely megfelel a munkaerőpiac folyamatosan változó igényeinek. A tanárok készségeinek fejlesztését célzó képzési programok mellett a TTF számos értékelési eszközt is biztosít a tanárok teljesítményének értékeléséhez és tananyaguk fejlesztéséhez az UNESCO globális készségtrendjeinek és szabványainak megfelelően.

Az ápolási szakképzés szolgáltatói az ilyen kezdeményezések elfogadásával további referenciaértékeket és minőségbiztosítási mutatókat állapíthatnak meg (főként a tanárok készségei és a tanárok egész életen át tartó tanulása tekintetében). Ezek felhasználhatók a tanárok és a tanulók teljesítményének és kompetenciáinak nyomon követésére és értékelésére, elősegítve az oktatási intézmények belső minőségbiztosítási rendszerének hosszú távú fejlesztését.

2.1.3 World Federation for Medical Education (WFME) - Orvostudományi Oktatás Világszövetsége

A WFME-t 1972-ben alapították a következő orvosi szervezetek: WMA, WHO, IFMSA, JDN, ECFMG és AMEE.

A WFME világszerte együttműködik orvosokkal, egyetemekkel és egészségügyi oktatókkal azzal a céllal, hogy erőforrásokat és eszközöket biztosítson az egészségügyi oktatás minőségének globális szintű javítása érdekében. A WFME szerint az egészségügyi oktatásnak és képzésnek a legmagasabb színvonalon kell támogatnia az egészségügyi munkaerőt, az orvosi képzést nyújtó oktatási intézményeket, és végül (közvetve) azokat a betegeket, akiket az orvos/ápoló szakemberek kezelnek.

A WFME egyik alapelve az akkreditáció előmozdítása – speciális programján keresztül – az alap- és posztgraduális egészségügyi képzés, valamint a folyamatos egész életen át tartó tanulás és kompetenciafejlesztés minőségi színvonalának kiemelésével és javításával.

2020 folyamán a WFME akkreditációs programja egy speciális megközelítést fogadott el, amely lehetővé teszi a globális minőségi szabványok nemzeti kontextusba való integrálását.

Az alábbi táblázat a globális szakértői konszenzuson alapuló WFME-szabványokat mutatja be az alapszintű egészségügyi képzésben, amelyeket az egészségügyi oktatókat és ápoló hallgatókat támogató oktatási intézmények számára szántak:

Táblázat 2 – WFME Standardok

Standard	Alapszintű Egészségügyi Képzés
S1	Küldetés és Értékek
S2	Tanterv
S3	Értékelés
S4	Hallgatók
S5	Oktatói kar
S6	Oktatási erőforrások
S7	Minőségbiztosítás
S8	Irányítás és ügyvitel

A gyakorlatban:

Az Erasmus+ „BeHealth” projekt keretében az ilyen szabványok intézményi minőségbiztosítási rendszerbe való bevezetése a szervezet folyamatos fejlesztését biztosító lépések sorozatát jelenti. Ezek a lépések a következők:

- A küldetés, az értékek és a fő célok megfogalmazása: Az intézményeknek nyilvános nyilatkozatot kell tenniük, amelyben röviden ismertetik küldetésüket, értékeiket és oktatási céljaikat, valamint tájékoztatást adnak az egészségügyi szektorral való együttműködésükről, és folyamatosan tájékoztatják azt.
- – minden releváns információt meg kell adniuk a tanulmányi programokról, a felvételi és beiratkozási követelményekről, a program felépítéséről, a támogatási és értékelési rendszerről. Emellett a szakképzési szolgáltatóknak képzési lehetőségeket kell biztosítaniuk a tanárok számára, hogy megtanulják, hogyan nyújthatják a legjobb egyéni oktatási élményt.
- A tanulási eredmények meghatározása: Az intézményeknek részletesen meg kell határozniuk azokat a tanulási eredményeket, amelyeket az ápoló hallgatóknak a diploma megszerzéséhez el kell érniük, valamint a képzési program egyes témáinak egyéni tanulási eredményeit.
- Specifikus tananyag kialakítása: Az intézményeknek fel kell venniük az ápolási képzésben résztvevő hallgatók számára szükséges elméleti és gyakorlati tárgyakat, hogy felkészítsék őket a jövőbeli egészségügyi munkájukra, a további tanulásra és a várt tanulási eredmények elérésére.

- **Visszacsatolási rendszer biztosítása:** Az intézményeknek olyan értékelési rendszert kell kidolgozniuk, amely rendszeres és gyakorlati visszajelzést ad az ápoló hallgatóknak, feltárva erősségeiket és gyengeségeiket, valamint releváns útmutatást és támogatást nyújtva számukra.
- **Értékelési rendszer biztosítása:** Az intézményeknek olyan értékelési rendszert kell kidolgozniuk, amely összegyűjti és elemzi a hallgatók előrehaladására vonatkozó adatokat, méri a kurzus tanulási eredményeinek pozitív hatását. Ez a rész a BEHEALTH keretében kidolgozandó 360 fokos értékelési eszközzel is megvalósítható.
- **Támogató szolgáltatások nyújtása:** Az intézményeknek számos támogató szolgáltatást kell nyújtaniuk az ápoló hallgatók számára az oktatási, pénzügyi és pályaaorientációs eljárásokkal kapcsolatban, ezzel is javítva a nyújtott szolgáltatások minőségét.
- **Szakmai fejlődési terv nyilatkozat:** Az intézményeknek belső nyilatkozatot kell közzétenniük az egészségügyi oktatói állománytól elvárt teljesítményről, valamint az egész életen át tartó tanulás és szakmai fejlődés általuk alkalmazott politikájáról.
- **Megfelelő oktatási erőforrások biztosítása:** Az intézményeknek megfelelő oktatási és tanulási módszereket kell kidolgozniuk és biztosítaniuk a kívánt tanulási eredmények elérése érdekében.
- **Központosított minőségbiztosítási rendszer bevezetése:** Az intézményeknek gondoskodniuk kell olyan megfelelő központosított minőségbiztosítási eljárások bevezetéséről, amelyek az oktatási, igazgatási és kutatási szempontokat, valamint a küldetés, az értékek és a tanterv betartását érintik.
- **Meghatározott irányítási struktúra:** Az intézményeknek meghatározott irányítási struktúrát kell biztosítaniuk, amely tartalmazza a tanításra, a tanulásra és az erőforrások elosztására vonatkozó információkat, összhangban a küldetésnyilatkozattal és az intézmény általános funkcióival, és amely azután minden érdekelt fél számára hozzáférhető.

2.2 Európai szint

Az Európai Bizottság, az európai szervek, az EQAVET és az ENQA a figyelem középpontjába állította a szakképzés és a felsőoktatás minőségét, és az európai szintű minőségi szabványok javításán és harmonizálásán dolgozik. Az elmúlt években számos dokumentum és forrás jelent meg ebben az irányban, amelyek közül a következőket választottuk ki a minőségbiztosítási keretrendszer kiegészítéséhez.

Általában:

- A szakképzés (VET) biztosítja a diákok számára a szükséges készségeket és kompetenciákat, elősegítve jövőbeli foglalkoztathatóságukat és támogatva személyes és szakmai fejlődésüket, hogy megfeleljenek a gazdasági és munkaerő-piaci igényeknek. (Európai Bizottság).

- Az Európai Tanács kiemeli a szakképzési ágazat munkaerő-piaci igényekhez való gyors alkalmazkodóképességét, valamint a befogadó gyakorlatokkal párosuló magas színvonalú tanulási lehetőségek (továbbképzés és átképzés) biztosítását, továbbá a fenntartható versenyképesség, a társadalmi méltányosság és a reziliencia terén való jogérvényesítéshez szükséges tér létrehozását. (Európai Tanács)

2.2.1 EQAVET

Az európai szakképzési minőségbiztosítási referenciakeretet (EQAVET) az Európai Parlament és Tanács hozta létre, és egész Európában a szakképzés minőségbiztosításának támogató mechanizmusaként működik.

Az EQAVET keretrendszer egy négy lépéses ciklusban működik – tervezés, végrehajtás, értékelés és felülvizsgálat –, valamint egy sor releváns minőségbiztosítási mutatóval, amelyeket mind a szakképzési rendszer, mind a szolgáltatók szintjén alkalmazni kell.

Ahelyett, hogy konkrét minőségi megközelítést írna elő, a keret egy sor közös elvet, leíró jellemzőt és mutatót tartalmaz, amelyek célja a szakképzési minőségbiztosítási eljárások értékelésének és fejlesztésének megkönnyítése. Az EQAVET-keret így egyfajta „eszköztárnak” tekinthető. Azért hozták létre, hogy felhasználóbarát forrásokkal támogassa az országokat a nemzeti végrehajtásban, a leginkább releváns leíró jellemzők és mutatók alkalmazásával a minőségbiztosítási rendszerben.

Az EQAVET keretrendszer a következő környezetek minőségbiztosításának javítására használható:

- Tanulási környezet (iskolai oktatás, munkahelyi tanulás, szakmai gyakorlat stb.)
- Tanulási kontextus (személyes, digitális, vegyes formátum)
- Szakképzési szolgáltatók (állami/magánszektor)
- Szakképzési képesítések és oklevelek minden szinten

Ábra 2 – EQAVET minőségbiztosítási ciklus, Európai Bizottság

Az EQAVET eszköztár támogatja a fenntartható versenyképességről, a társadalmi méltányosságról és a rezilienciáról szóló két tanácsi ajánlást (2020¹, 2022²) és részletesebben ismerteti a megadott mutatók jelentőségét.

A szakképzés minőségének értékeléséhez használt legfontosabb mutatók a következők:

- 1. indikátor: A minőségbiztosítási rendszerek relevanciája a szakképzési szolgáltatók számára
- 2. Indikátor: A tanárok és oktatók képzésébe történő beruházások
- 3. indikátor: A szakképzési programokban való részvételi arány
- 4. indikátor: A szakképzési programok befejezési aránya
- 5. indikátor: A szakképzési programok végzőseinek elhelyezkedési aránya
- 6. indikátor: A megszerzett készségek munkahelyi felhasználása
- 7. indikátor: Munkanélküliségi ráta az országban
- 8. indikátor: A kiszolgáltatott csoportok aránya
- 9. indikátor: A munkaerőpiaci képzési igények felmérésére szolgáló mechanizmusok

¹ A Tanács 2020. november 24-i ajánlása a fenntartható versenyképesség, a társadalmi méltányosság és az ellenálló képesség érdekében szükséges szakképzésről (VET) 2020/C 417/01 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>

² EQAVET titkársági jelentés – Az egyes mutatók gyakorisága az alapfokú és további szakképzésben <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26890&langId=en>

- 10. indikátor: A szakképzéshez való hozzáférés javítását és a (potenciális) szakképzésben részt vevők számára nyújtott tanácsadást célzó programok

A keretrendszer minőségbiztosítási eljárása, amely időbeli sorrend alapján és az EQAVET minőségbiztosítási ciklusnak megfelelően működik, a következő:

- Tervezési szakasz (a nemzeti és ágazati követelményeknek megfelelő, mérhető célok kitűzése)
- Dizájn szakasz (új oktatási eljárások kidolgozása, például tantervek és értékelési stratégiák kidolgozása)
- Végrehajtási szakasz (a nemzetközi és európai szabványoknak megfelelő oktatási és képzési technikák alkalmazásával az eredmények biztosítása)
- Monitoring szakasz (a hallgatók előrehaladásának, a tanulási eredmények nyomon követésének és a visszajelzések gyűjtésének ellenőrzése)
- Értékelési szakasz (a célok és eredmények értékelése a teljesítmény elemzésével, a fejlesztendő területek meghatározása)
- Feldolgozási szakasz (adatok gyűjtése)
- Felülvizsgálati szakasz (az adatok elemzése belső és külső érdekelt felekkel folytatott rendszeres felülvizsgálatok során)
- Fejlesztési szakasz (fejlesztési eljárások kidolgozása és a minőség és hatékonyság alapján történő változtatások végrehajtása)

A gyakorlatban:

Az Erasmus+ „BeHealth” projekt keretében az EQAVET keretrendszer adaptálásával belső minőségbiztosítási rendszer (IQAS) vezethető be, amely az alábbi főbb lépéseket tartalmazza:

- Az EQAVET keretrendszer megértése: Az EQAVET (európai szakképzési minőségbiztosítási keretrendszer) egy minőségbiztosítási és fejlesztési ciklus köré épül, amely négy fázisból áll: tervezés, végrehajtás, értékelés/minősítés és felülvizsgálat/fejlesztés.
- Világos célok meghatározása: Első lépés, hogy világos és mérhető célokat és célkitűzéseket kell meghatározni a minőségbiztosítási rendszerhez. Ezeknek összhangban kell lenniük az EQAVET keretrendszerrel és a szervezetnek sajátos igényeivel.
- Kulcsmutatók meghatározása: Azoknak a kulcsmutatóknak a meghatározása, amelyek segítségével mérni lehet a minőségbiztosítási rendszer hatékonyságát. Ezeknek a mutatóknak a szervezeti működés különböző területeire kell kiterjedniük, például a tanítás minőségére, a hallgatói elégedettségre és az erőforrás-gazdálkodásra.
- A kérdőív kérdéseinek elkészítése: Készítsünk egy kérdőívet, az azonosított kulcsmutatókra vonatkozó állításokkal. Győződjünk meg arról, hogy a kérdések egyértelműek, tömörek és relevánsak. Kombinálhatjuk a mennyiségi (pl. értékelési skála) és a minőségi (pl. nyitott kérdés) formátumokat. Ehhez felhasználhatjuk a jelen dokumentumban szereplő kérdéseket és/vagy a BEHEALTH digitális 360°-os értékelő eszközét.

- **Próbatesztelés:** A kérdőív bevezetése előtt végezzünk próbatesztet egy kisebb érdekelt csoporttal, hogy azonosítani tudjuk az esetleges problémákat és elvégezhesük a szükséges módosításokat.
- **Adatgyűjtés:** Osszuk ki a kérdőívet az érintett feleknek, például a személyzetnek, a hallgatóknak és a külső partnereknek. Gondoskodjunk arról, hogy az adatgyűjtési folyamat átlátható legyen, és hogy a válaszadók megértsék a kérdőív célját. Az adatok gyűjtése során ne felejtünk el visszajelzést kérni az EQAVET eszközkészletben meghatározott 10 mutatóra vonatkozóan.
- **Adatok elemzése:** Elemezzük az összegyűjtött adatokat, hogy értékelni tudjuk a minőségbiztosítási rendszer teljesítményét. Keressünk mintákat, erősségeket és fejlesztési területeket.
- **Felülvizsgálat és fejlesztés:** Az elemzés alapján vizsgáljuk felül minőségbiztosítási rendszert, és hajtsuk végre a szükséges fejlesztéseket. Ez jelentheti az eljárások felülvizsgálatát, további képzések biztosítását vagy az erőforrások újraelosztását.
- **Dokumentálás és jelentés:** Dokumentáljuk az önértékelés eredményeit és az azok alapján hozott intézkedéseket. Készítsünk jelentést, amely megosztható az érdekelt felekkel és felhasználható a jövőben.
- **Folyamatos fejlesztés:** Végül gondoskodjunk arról, hogy az önértékelési folyamat folyamatos legyen, és hogy a minőségbiztosítási rendszert folyamatosan figyelemmel kísérjük és fejlesszük.

2.2.2 ENQA ESG (2015)

Az Európai Minőségbiztosítási Szövetség (ENQA) 2000-ben jött létre, és a felsőoktatás minőségbiztosításának területén az európai együttműködés előmozdítását támogatja (EHEA). Az ENQA fő célja az EU felsőoktatása minőségének fenntartása és javítása, valamint fontos katalizátorként működik a bolognai folyamatban aláírt minőségbiztosítási fejlesztésben.

3 fő témára fókuszál:

- A minőségbiztosítási ügynökségek érdekeinek képviselete
- Szolgáltatások nyújtása tagoknak és érdekelt feleknek
- A külső minőségbiztosítás fejlesztésének előmozdítása

Az ENQA elismeri a felsőoktatási rendszerek sokféleségét, és az alábbi alapértékeket tartja szem előtt:

- **Integritás:** Az ENQA saját tagjaival és más szervezetekkel folytatott konzultációi során méltányosan és pártatlanul jár el
- **Átláthatóság:** Az ENQA egyértelmű politika alapján működik, és minden kezdeményezéséről a döntéseit nyilvánosságra hozza

- Az ENQA kizárólag tagjainak tartozik elszámolni, és független felülvizsgálati eljárással rendelkezik.
- Társadalmi felelősségvállalás: Az ENQA elismeri a társadalmi felelősségvállalást a fejlesztési folyamatokban, támogatja a társadalmi felelősségvállalás szerepvállalását a minőségbiztosítási eljárásokban és hozzájárulását az uniós SDG-khez, az érdekelt felek bevonásával.

Az EHEA (Európai felsőoktatási térség) minőségbiztosítási szabványai és iránymutatásai (ESG) 2015-ben kerültek kidolgozásra és elfogadásra, és további alapelveket tartalmaznak a belső és külső minőségbiztosításra vonatkozóan. Az ENQA-ESG szabványok a felsőoktatásban való alkalmazásra készültek, függetlenül a helyszíntől és a képzés módjától. Ez a szabványcsomag a fontos gyakorlatokat és iránymutatásokat vázolja fel azok kontextustól függő alkalmazásához.

A gyakorlatban:

Az ENQA-ESG keretrendszer beépíthető egy olyan belső minőségbiztosítási rendszerbe, amely a következő al-szabványokból áll:

- Minőségbiztosítási politika: Az intézményeknek stratégiai irányításukba integrált, nyilvános minőségbiztosítási rendszert kell létrehozniuk.
- Programok kidolgozása és jóváhagyása: Az intézményeknek a már meghatározott tanulási eredmények elérése céljából kell kidolgozniuk és jóváhagyniuk képzési programjaikat.
- Hallgatóközpontú tanulás, oktatás és értékelés: Az intézményeknek ösztönözniük kell hallgatóikat a tanulási folyamatban való aktív részvételre.
- Hallgatók felvétele, előrehaladása, elismerése és képesítése: Az intézményeknek érvényesíteniük kell a rendelkezésre álló szabályokat, amelyek minden oktatási szakaszra kiterjednek, például a felvételi eljárásokra, a képesítésre stb.
- Oktató személyzet: Az intézményeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a szakképzési oktatóik és tréneraik rendelkezzenek a szükséges készségekkel és kompetenciákkal.
- Tanulási források és hallgatói támogatás: Az intézményeknek biztosítaniuk kell kezdeményezéseikhez elegendő pénzügyi támogatást, valamint azt, hogy rendelkezésre álljanak a tanulási források és megfelelően hozzáférhető legyen a segítségnyújtás.
- Információkezelés: Az intézményeknek gondoskodniuk kell a képzési programjaik és egyéb tevékenységeik hatékony irányításához szükséges információk gyűjtéséről, elemzéséről és alkalmazásáról.
- Nyilvános tájékoztatás: Az intézményeknek világosan és pontosan nyilvánossá kell tenniük tevékenységüket és képzési programjaikat, biztosítva azok megfelelő hozzáférhetőségét.

- A programok folyamatos nyomon követése és időszakos felülvizsgálata: Az intézményeknek nyomon kell követniük és értékelniük kell tanulmányi programjaikat, hogy meg tudjanak bizonyosodni a meghatározott tanulási eredmények eléréséről, és teljesíteni tudják a hallgatóik számára már előírt követelményeket, ami lehetőséget biztosít a képzési programok folyamatos fejlesztésére.
- Ciklikus külső minőségbiztosítás: Az intézményeknek viszonylag rendszeresen részt kell venniük a külső minőségbiztosítási eljárásokban, az általános ESG-szabványoknak megfelelően.

2.2.3 European Federation of Nurses (EFN) – Európai Ápolók Szövetsége

Az EFN 1971-ben jött létre, több mint 36 nemzeti ápolói szövetséget képvisel, és mintegy 9 millió ápoló elkötelezettségét támogatja Európa-szerte. Az EFN küldetése az ápolási gyakorlat javítása, biztosítva mind az egészségügyi ágazat, mind az egészségügyi szakemberek (ápolók) érdekeit.

Az EFN kulcsszerepet játszik a nővérek képzésének támogatásában, hogy azok képesek legyenek megbirkózni a környezeti változásokkal, az új egészségügyi megoldások kidolgozásával/bevezetésével. Az EFN támogatja az Európai Unió, az Európai Tanács és az Egészségügyi Világszervezet közötti együttműködést.

Ennek megfelelően széles körű platformot biztosít az egészségügyi és szociális politikák európai szintű kidolgozásához azáltal, hogy támogatja az Európai Unió döntéshozatali folyamatát az ápolói szakmát érintő területeken.

Az EFN határozottan úgy véli, hogy átfogó folyamatot kell létrehozni az ápolók számára, ami biztosítja, hogy kapjanak és azután meg tudjanak osztani egyértelmű információkat és forrásokat, ezzel segítve a betegeknek tájékozott döntéseket hozni egészségükkel kapcsolatban. Az EFN számos, az ápolói szakma minőségi és biztonsági vonatkozásait érintő szakpolitikai dokumentumot készített és tett közzé, például az EFN minőségi és biztonsági szabványokra vonatkozó szakpolitikai nyilatkozatait és állásfoglalásait. Az EU határokon átnyúló egészségügyi ellátásban részesülők jogairól szóló iránymutatásával összhangban az EFN kijelenti, hogy a kiváló egészségügyi ellátás eléréséhez elengedhetetlenek a magas minőségi szabványok. Ezért a szövetség többek között támogatja:

- Európai minőségi és biztonsági szabványok hálózatának létrehozását az egészségügyi ágazatban egyértelmű iránymutatások kidolgozása céljából
- Az egészségügyi szakemberek és a betegek bevonását az iránymutatások kidolgozásának és végrehajtásának szakaszába.
- Az uniós alapelvek terjesztését a nemzeti megközelítésekbe való későbbi átvétel céljából.

Konkrétabban, és ez egybevág a BeHealth projekt kezdeményezésével is, az EFN 2015-ben elfogadta az EFN kompetenciakeretet, amely az általános ápolás terén elsajátítandó ápolói készségeket írja le. A keret célja, hogy országos szinten terjedjen az ápolói szövetségek körében, és ösztönözze ezeknek a kompetenciáknak az ápolóképző intézményekben való bevezetését.

Az EFN kompetenciakeret a szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló irányelv (2013/55/EU irányelv) módosított változatán alapul, amelyet 2013-ban fogadtak el, és amely tartalmazza az általános ellátást biztosító ápolókra vonatkozó minimális képzési követelményeket meghatározó kompetenciakészletet. A két kezdeményezés közötti összefüggést az alábbi táblázat mutatja be:

Táblázat 3 – EU és EFN kompetenciák

EU Direktíva (2013/55/EU)	EFN Kompetenciakeret
A. Független diagnózis felállítása a jelenlegi elméleti/klinikai ismeretek alapján	CA3 – Döntéshozatal. CA5 – Kutatás, fejlesztés és vezetés. CA6 – Ápolási ellátás
B. Hatékony csapatmunka biztosítása	CA4 – Kommunikáció és csapatmunka
C. Az egyén egészségesebb életmódra való ösztönzése és támogatás biztosítása	CA2 – Egészségfejlesztés, megelőzés, tanácsadás és képzés
D. Válság- és katasztrófhelyzetekre vonatkozó intézkedések kidolgozása	CA6 – Ápolási ellátás
E. Tanácsadás és támogatás az ápolásra szoruló személyek számára	CA6 – Ápolási ellátás
F. Az ápolási ellátás minőségének biztosítása és értékelése	CA3 – Döntéshozatal
G. Átfogó kommunikáció és együttműködés más egészségügyi szakemberekkel	CA4 – Kommunikáció és csapatmunka. CA5 – Kutatás, fejlesztés és vezetés
H. A szakmai gyakorlat minőségének elemzése és fejlesztése.	CA1 – Kultúra, etika, értékek

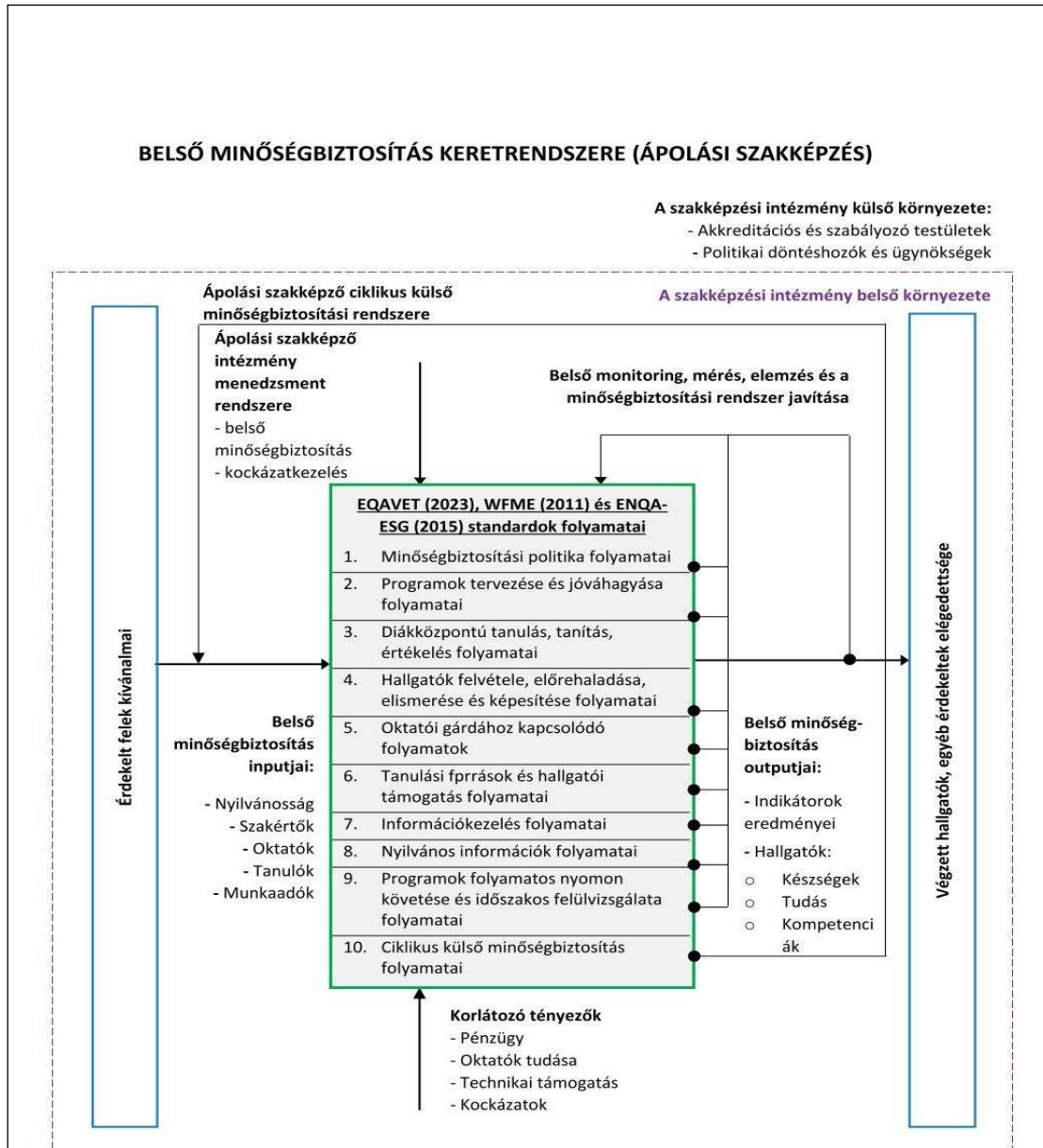
Az NVET-intézményeknek ki kell dolgozniuk és be kell építeniük oktatási tartalmukba és képzési tanterveikbe az EFN-kompetenciákat, amelyek lehetővé teszik a meghatározott tanulási eredmények elérésének további értékelését.

Az NVET-intézményeknek iránymutatást kell kidolgozniuk a képző személyzet és a hallgatók kompetenciáinak folyamatos fejlesztésére. Az iránymutatásnak egy strukturáltabb és koherensebb folyamatot kell felvázolnia a képzési tantervek ellenőrzésére. Ennek a folyamatnak a jelenlegi egészségügyi gyakorlatokhoz, a digitális eszközökhöz és módszerekhez, valamint az iparági követelményekhez kell igazodnia.

Ezzel párhuzamosan kiemelt fontosságot kell tulajdonítaniuk a képzőszemélyzet szakmai fejlődésének célzott továbbképzési programok és képesítések révén. Biztosítani kell, hogy naprakészek legyenek a klinikai és pedagógiai gyakorlatok és készségek terén. A tantervek és a személyzet kompetenciáinak szisztematikus fejlesztésével a NVET-intézmények hatékonyan alakíthatják át és javíthatják képzési kínálatukat, és olyan ápoló képzésben részesülő diplomásokat bocsáthatnak ki, akik megfelelnek a fontos akkreditációs standardoknak

3 A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYEK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KERETRENDSZERE

Az alábbi ábra a szakképzési intézmények számára kidolgozott minősbiztosítási keretrendszert mutatja be, amely a fenti információk és források alapján készült.

Ábra 3 – Az ápolási szakképzés intézményeinek minősbiztosítási keretrendszere

Ez a minősbiztosítási keretrendszer egy külső támogatói környezetben helyezkedik el. Ez elismeri az oktatás minősbiztosítása folyamatos fejlesztésének és javításának fontosságát, valamint elősegíti az intézmény által már kitűzött célok és feladatok elérését.

Külső környezet összetevői:

- Nemzetközi és európai szabványok bevezetéséből származó minőségbiztosítási támogatás
- Országos szintű frissített minőségbiztosítási eljárások

Az ápolási szakképzés minőségbiztosítási keretrendszerének elemei

- **Külső környezet:** Feltételezzük, hogy már léteznek nemzeti szintű minőségbiztosítási eljárások, valamint a szakképzési szolgáltatók saját kiegészítő belső minőségbiztosítási gyakorlatokat és elveket határoztak meg.
- **Irányítás és ellenőrzés:** Ez a folyamat biztosítja, hogy az oktatási célok és célkitűzések megfeleljenek a hallgatók tanulási igényeinek és követelményeinek. Garantálja a kockázatkezeléssel kapcsolatos stratégiai gondolkodás hatékonyságát és eredményességét. Kiaknázza és felhasználja a szakértő szakképzési oktatók tudását és készségeit. Felkészíti a szakképzésben résztvevő ápolókat arra, hogy hozzájáruljanak az ápolói szakma fejlődéséhez és javításához. További cél a szakképzésben résztvevők az egész életen át tartó tanulásának ösztönzése, érdekes tanulmányi programok és tanulási környezet létrehozása, valamint magas színvonalú kompetenciák fejlesztése.

Az ápolási programok tervezése és jóváhagyása tekintetében ez a folyamat biztosítja, hogy a hallgatók követelményeinek és tanulási igényeinek megfelelő validációs folyamatok révén folyamatos minőségbiztosítási eljárások kerüljenek bevezetésre.

Az oktatókkal kapcsolatos bármilyen folyamatok tekintetében biztosítja, hogy nagyobb hangsúlyt fektessenek a pedagógiai képesítések fejlesztésének ösztönzésére, valamint azok intézményi szintű elismerésére.

Ezenkívül az ebben a szakaszban létrehozott és bemutatott minőségbiztosítási keretrendszer az ENQA- ESG 2015 szabványok alapján megszerzett információkon alapul. Konkrétan:

- A **minőségbiztosítási folyamatok** tekintetében az intézményeknek nagyobb hangsúlyt kell fektetniük egy egyértelműbb minőségbiztosítási politika folyamatos fenntartására, összhangban az uniós normákkal, valamint az ápolói képzés követelményeivel. Ezen túlmenően a szakképzési szolgáltatóknak rendszeres ellenőrzési eljárásokat kell bevezetniük a nemzetközi és nemzeti szabályoknak való megfelelés értékelése és a szükséges fejlesztések beépítése érdekében, biztosítva azok relevanciáját az ökológiai követelményekkel.
- A **programfolyamat tervezése és jóváhagyása** tekintetében az intézményeknek arra kell összpontosítaniuk, hogy az oktatók és a szabályozó szervek véleményét strukturáltabb és együttműködőbb módon vegyék figyelembe. Átláthatóbb jóváhagyási folyamatot kell bevezetniük, amelynek keretében belső és külső értékelésekkel kell ellenőrizni a programok relevanciáját, tanulási eredményeit és céljait.

- A **hallgatóközpontú tanulási, oktatási és értékelési folyamat** tekintetében az intézményeknek nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a hallgatók aktív bevonására, valamint a jelenlegi akkreditációs kritériumok és gyakorlatok alapján történő folyamatos kompetenciafejlesztésre. Emellett az értékelési folyamatoknak átláthatónak kell lenniük, teljes összhangban a már megállapított tanulási eredményekkel, biztosítva a hallgatók ismereteinek és gyakorlati készségeinek értékelését.
- A **hallgatók felvétele, előrehaladása, elismerése és képesítése** tekintetében az intézményeknek nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a program követelményeinek megfelelő, egyértelműen meghatározott felvételi kritériumok és folyamatok fenntartására, miközben nyomon kell követniük a hallgatók tanulmányi előrehaladását a tanulás és a képesítések terén. Emellett egységes képesítési folyamatot kell bevezetniük, amely biztosítja a hallgatók ismereteinek és szakmai kompetenciáinak érvényesítését.
- A **tanári kar** tekintetében az intézményeknek törekedniük kell az oktatók hatékony toborzására és kiválasztására az oktatói és klinikai szabványoknak, valamint a jelenlegi pedagógia innovatív gyakorlatainak megfelelően. Emellett rendszeres teljesítményértékelést kell bevezetniük a folyamatos személyes és szakmai fejlődés ösztönzése érdekében, biztosítva, hogy a tanári kar rendelkezzen a szükséges készségekkel és kompetenciákkal.
- A **tanulási források és hallgatói támogatás** tekintetében az intézményeknek azt kell elérniük, hogy a hallgatók számára hozzáférhetőek legyenek magas színvonalú oktatási anyagok, valamint egységes segítségnyújtás a képzésük teljes időtartama alatt. Emellett gondoskodni kell a tanulási források rendszeres felülvizsgálatáról és értékeléséről, biztosítva ezzel, hogy az anyagok megfeleljenek a jelenlegi iparági szabványoknak és a tudáson és gyakorlati kompetencián alapuló tanulási eredményeknek. A szakképzési szolgáltatóknak emellett arra is figyelmet kell fordítaniuk, hogy tanulmányi tanácsadók és mentálhigiénés tanácsadók álljanak a hallgatók rendelkezésére, hogy elősegítsék személyes és szakmai fejlődésüket. Az intézményeknek továbbá be kell vezetniük a szükséges visszajelzési folyamatokat és értékeléseket annak biztosítása érdekében, hogy az összes tanulási erőforrás és támogató szolgáltatás megfeleljen a hallgatók igényeinek és követelményeinek.
- Az **információkezelési folyamat** tekintetében az intézményeknek az a feladatuk, hogy a döntéshozatali és fejlesztési folyamatok támogatása érdekében a személyes adatokat biztonságosan gyűjtsék, tárolják és elemezzék. A szakképzési szolgáltatóknak garantálniuk kell a tanárok és a tanulók személyes adatainak biztonságos gyűjtését, tárolását és felhasználását a nyilvántartások, a tanulmányi előrehaladás és a visszajelző értékelés számára, az EU adatvédelmi előírásainak megfelelően.
- A **nyilvános információszolgáltatással kapcsolatos folyamatok** tekintetében az intézményeknek nagy hangsúlyt kell fektetniük az ápolási programok teljesítményével és minőségével kapcsolatos információk átláthatóságának és pontosságának biztosítására. Az akkreditációs folyamatokkal, a programok eredményeivel stb. kapcsolatos információkat proaktív módon, egyértelműen és időben kell közzétenniük hivatalos csatornáikon. A szakképzési szolgáltatóknak rendszeresen frissíteniük kell adataikat, valamint visszacsatolási mechanizmusokat kell bevezetniük a nyilvánosság kérdéseire és aggályaira.

- A **programok folyamatos nyomon követésének és időszakos felülvizsgálatának** tekintetében az intézményeknek azt kell elérniük, hogy az általuk nyújtott ápolói képesítések relevánsak legyenek és jobban igazodjanak a jelenlegi egészségügyi szabványokhoz. Emellett be kell vezetniük egy nyomonkövetési rendszert olyan tényezőkre vonatkozóan, mint a hallgatók teljesítménye és a munkáltatók visszajelzései, amelyet rendszeresen felülvizsgálnak és értékelnek. A szakképzési szolgáltatóknak gondoskodniuk kell a pedagógiai gyakorlatok időben történő fejlesztéséről és a magas színvonalú tanulási forrásokról.
- A **ciklikus külső minőségbiztosítási folyamat** tekintetében az intézményeknek elsősorban külső értékelésen kell részt venniük annak érdekében, hogy igazolják a nemzeti, nemzetközi és uniós előírásoknak való megfelelésüket. A nemzeti és uniós kritériumok és előírások értelmében az intézményeknek rendszeres külső felülvizsgálaton kell átesniük a nemzeti akkreditációs szervek által. A felülvizsgálat során bizonyítaniuk kell, hogy minden értékelési szempontnak megfelelnek, például az ápolási programok tervezése és megvalósítása tekintetében.

Inputok:

A fenti minőségbiztosítási keretrendszer folyamatának inputjai a következők:

- A szakma szakértői, akik rendelkezésre bocsátják szakmai véleményüket és szakértelmüket
- A képzési programok kidolgozásában és megvalósításában jártas oktatók
- A tanulási folyamatban és az oktatási anyagok kidolgozásában részt vevő hallgatók
- Az egészségügyi rendszerben dolgozó munkáltatók
- A nagyközönség

Eredmények:

A fenti minőségbiztosítási keretrendszer folyamatának eredményei a következők:

- Magas színvonalú tudás: az a tudás, amelyet a tanulónak a tanulási folyamat befejezéséig el kell sajátítania és bizonyítania kell. Az ilyen eljárásokból származó tanulási eredményeket egyértelműen, mérhető módon kell meghatározni és bemutatni, és azoknak összhangban kell lenniük az oktatási célkitűzéseivel.
- Fejlett készségek: az egyén képessége arra, hogy az oktatási program vagy kezdeményezés során megszerzett ismereteket pontosan alkalmazza, és képes legyen releváns feladatok és szakmai tevékenységek elvégzésére.
- Fejlett szakmai kompetenciák: az egyén bizonyított képessége arra, hogy releváns feladatokat és szakmai tevékenységeket elvégezzen.

A tudás, a készségek és a kompetenciák a tanulási eredmények elengedhetetlen összetevői.

Korlátozó tényezők:

A finanszírozás, a szakértői ismeretek hiánya, számos kockázati tényező, valamint a belső/külső támogatás jelentősen korlátozhatja a fejlett minőségbiztosítási gyakorlat kidolgozásának és bevezetésének folyamatát.

3.1 Hogyan lehet javítani a minőségbiztosítási keretrendszert az EU és nemzetközi szabványok szerint

A nemzetközi és európai szabványok alapján a BeHealth a következő alapelveket javasolja a szakképzésben részt vevő felnőttképzési szolgáltatók minőségbiztosítási keretrendszerének fejlesztésére.

A minőségbiztosítási keretrendszer **alapvető elemei** a szakképzési környezetben a szakképzés végrehajtását és folyamatos fejlesztését irányító **kulcsfontosságú lépéseket** foglalják magukban. Az elemek a következőképpen oszthatók fel:

1. Stratégia

Az ápolási szakképzésben képzést nyújtó szolgáltatóknak egyértelmű szerepköröket és felelősségi köröket kell meghatározniuk a hatékony és eredményes döntéshozatal és erőforrás-elosztás elősegítése érdekében. Emellett a szakképzési intézményeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a nemzeti, nemzetközi és uniós szabványoknak megfelelően mindig alkalmazzák és betartsák a tanári kar és a tanulók képesítésének nyújtására és értékelésére vonatkozó szabályokat, iránymutatásokat és akkreditációs követelményeket.

2. Tanterv

A szakképzési szolgáltatóknak gondoskodniuk kell arról, hogy a tanterv az ápolási gyakorlat elméleti ismereteinek és gyakorlati képzésének tekintetében kiegyensúlyozott legyen.

3. Tanítás és tanulás

A szakképzési szolgáltatóknak modern pedagógiai módszereket és innovatív gyakorlati eszközöket kell alkalmazniuk, mint például szimulációk, esettanulmányok és digitális tanulási technikák. Biztosítaniuk kell oktatóik folyamatos képzését és általános szakmai fejlődését, beleértve képesítéseik és pedagógiai készségeik folyamatos fejlesztését. Végül, a szakképzési intézményeknek kínálniuk és folyamatosan fejleszteniük kell hallgatói támogató szolgáltatásokat, átfogó oktatási, pénzügyi, pályaorientációs és mentálhigiénés tanácsadási lehetőségeket biztosítva az ápoló hallgatók számára.

4. Értékelés és minősítés

Az ápolási szakképzés szolgáltatóinak létre kell hozniuk egy strukturált visszajelzés-gyűjtési rendszert, és biztosítaniuk kell annak hatékonyságát, beépítve az összes célcsoport – a tanulók, a tanári kar és az összes többi érdekelt fél – információit.

5. Oktatási források

Az ápolási szakképzés szolgáltatóinak gondoskodniuk kell az összes tanítási és tanulási anyag frissítéséről, az azokhoz való hozzáférésről, valamint az innovatív digitális eszközökhöz és klinikai felszerelésekhez való hozzáférésről.

3.2 A jóllét és a mentális egészség felmérése, összekapcsolva az ENQA ESG 2015-tel (szabványjavaslat)

3.2.1 Az ápoló hallgatókat befolyásoló tényezők

A magas színvonalú ápolói képzési program egyensúlyt teremt az akadémiai szigorúság, a támogatás, a klinikai tapasztalat, a mentális egészségügyi források és az öngondoskodási stratégiák között, amelyek jelentősen javíthatják az ápoló hallgatók mentális egészségét és általános jólétét (Talley, 2024).

A legfontosabb tényezők a következők (Campbell, et al., 2022):

- **Tanulmányi nyomás:** Az ápolói képzések gyakran szigorú tananyagot és klinikai gyakorlatot tartalmaznak, ami magas stressz-szinthez és szorongáshoz vezethet. Azok a programok, amelyek az akadémiai követelményeket megfelelő támogatással egyensúlyba hozzák, segíthetnek enyhíteni ezt a nyomást.
- **Támogató környezet:** A támogató tanulási környezet, amely erős kapcsolatot teremt a hallgatók, az oktatók és a társak között, elősegítheti a jobb mentális egészséget. Azok a programok, amelyek prioritásként kezelik a mentális egészségről szóló beszélgetéseket és támogatást nyújtó forrásokat biztosítanak, általában pozitívabb eredményeket hoznak.
- **Klinikai gyakorlatok:** A klinikai gyakorlatok minősége és a gyakorlatok során nyújtott támogatás rendkívül fontos. A klinikai környezetben szerzett pozitív tapasztalatok növelhetik a hallgatók önbizalmát és csökkenthetik a stresszt, míg a negatív tapasztalatok éppen ellenkező hatást válthatnak ki.
- **Mentális egészségügyi ismeretek:** A mentális egészségről szóló oktató és támogatást nyújtó programok megelőzhetik a mentális egészségromlást és biztosíthatják a fokozott kockázatnak kitett diákok célzott támogatását.
- **Közösségi hálózatok:** Erős és támogató közösségi hálózatok kialakítása a tanulmányi program keretében elősegítheti a mentális jóllétet. A társadalmi interakciókat és a közösségépítést elősegítő programok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a hallgatók jobban kapcsolódjanak egymáshoz és támogatottnak érezzék magukat.

A BeHealth projekt első terméke egy elvégzett perspektívakutatás – a szakképzésben alkalmazott minőségbiztosítási gyakorlatok és keretrendszerek feltérképezése és elemzése, figyelembe véve a szakképzés különböző szintjeit és a minőségbiztosítási keretrendszer összes szintjét. Hiányzik azonban egy olyan átfogó rendszer, amely lehetővé teszi a szakképzésben részt vevő hallgatók számára, hogy

kifejezzék a tanulmányi programmal kapcsolatban mentális egészségi állapotukkal kapcsolatos érzéseiket.

Számos ápolási szakképzést nyújtó felsőoktatási intézmény jólléti és mentális egészségügyi felméréseket használ a tanulmányi programok minőségének javítására, pl. az *Edinburgh-i Egyetem (Skócia)*, a *Koppenhágai Egyetem (Dánia)*, az *Amszterdami Egyetem (Hollandia)* és a *Zürichi Egyetem (Svájc)* (Cuppen et al., 2024), de a projektben részt vevő országokban ezek nem képezik részét a minőségbiztosítási szabványoknak.

Bár nem áll rendelkezésre konkrét információ minden olyan felsőoktatási intézményről Szlovákiában, Magyarországon, Cipruson, Görögországban és Törökországban, amely ápolási szakképzést nyújt és kifejezetten ápolási programjaira vonatkozóan végez jólléti és mentális egészségügyi felméréseket, ezekben az országokban számos egyetem végez általános mentális egészségügyi felméréseket hallgatói körében.

3.2.2 A jólléti és mentális egészségi felmérés kidolgozásának útmutatója

1. lépés: Célok meghatározása: Határozzuk meg egyértelműen a felmérés céljait. Átfogó jóllétet, mentális egészséget, stressz-szintet és/vagy az oktatási tapasztalatok konkrét aspektusait kívánjuk-e értékelni?

2. lépés: Az érdekelt felek azonosítása: Határozzuk meg, ki fog visszajelzést adni. Ez a következőket foglalhatja magában:

- Önértékelés: maguk az ápoló hallgatók.
- Párbeszédpartnerek: más szakképzésben részt vevő ápoló hallgatók.
- Oktatók: oktatók és mentorok.
- Betegek: a klinikai gyakorlat során velük kapcsolatba kerülő betegek.
- Ápolók: regisztrált ápolók és más egészségügyi szakemberek.
- Munkáltatók: a végzett hallgatók jövőbeli munkáltatói.
- Végzett hallgatók: a képzési program végzett hallgatói.

3. lépés: A felmérés kidolgozása: Készítsünk felmérést, amely különböző jólléti és mentális egészségügyi területeket fed le. Tartalmazzon kérdéseket a stresszről, a szorongásról, a depresszióról, a munka és a magánélet egyensúlyáról, a támogató rendszerekről és az oktatási programmal való általános elégedettségéről.

4. lépés: Anonimitás és titoktartás biztosítása: Gondoskodjunk arról, hogy a visszajelzési folyamat névtelen legyen. Ösztönözzük ezzel az őszinte és nyílt válaszokat. Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy válaszaik titokban maradnak.

5. lépés: Adatok gyűjtése és elemzése: Osszuk ki a kérdőívet az összes azonosított érdekelt félnek, és gyűjtsük össze a válaszokat. Elemezzük az adatokat, hogy azonosítani tudjuk a tendenciákat, a problémás területeket és az erősségeket.

6. lépés: Visszajelzés és támogatás: Osszuk meg az eredményeket az ápoló hallgatókkal és az érintettekkel. Használjuk a visszajelzéseket célzott támogatás és beavatkozások nyújtására. Ez magában foglalhat mentális egészségügyi forrásokat, stresszkezelési workshopokat vagy a tanterv módosításait.

7. lépés: Utánkövetés: Végezzünk rendszeres utánkövető felméréseket a haladás nyomon követése és a folyamatos fejlesztés érdekében.

3.2.3 Jóléti és mentális egészségi felmérés

Az alábbi állításokat 5 pontos Likert-skálán értékeljük.

Sorszám	Állítás	Egyáltalán nem értek egyet	Nem értek egyet	Közömbös	Egyetértek	Teljesen Egyetértek
1	Kényelmesen érzés a szakképzési intézményben/egyetemen való napi részvétel.					
2	Könnyen kezdek beszélgetést osztálytársaimmal vagy tanáraimmal/oktatóimmal.					
3	Biztonságban érzem magam, amikor másoknak kifejezem az érzelmeimet a szakképzési intézményben/egyetemen.					
4	Nehézséget okoz számomra barátokat szerezni a szakképzési intézményben/egyetemen.					
5	Gyakran érzem magam magányosnak vagy elszigeteltnek a szakképzési intézményben/egyetemen.					
6	Gyakran érzem úgy, hogy elárasztanak az érzelmeim.					
7	Általában képes vagyok kontrollálni az érzelmeimet.					
8	Szorongásos tüneteket tapasztalok (pl. szívdobogás, izzadó tenyér).					
9	Szorongok a szakképzési intézményben/egyetemen zajló társas interakciók miatt.					
10	Aggódok, hogy nem fogok megfelelni az iskolai elvárásoknak.					
11	A tanulmányi terhelés túl nehéz nekem.					
12	Néha úgy érzem, hogy nem vagyok elég jó, vagy hogy csalo vagyok a tanulmányaimban.					
13	A tanárok támogatnak a tanulmányi kihívások kezelésében.					

Sorszám	Állítás	Egyáltalán nem értek egyet	Nem értek egyet	Közömbös	Egyetértek	Teljesen Egyetértek
14	A társaim nyomást gyakorolnak rám, hogy jó tanulmányi eredményeket érjek el.					
15	Nehézséget okoz az iskolai feladatok időbeosztása.					
16	Egészséges stratégiáim vannak a tanulmányi stressz kezelésére (pl. testmozgás, hobbi).					
17	Gyakran elterelem a figyelmemet, hogy elkerüljem a stresszt vagy a szorongást.					
18	A stresszkezelési mechanizmusaim hatékonyan csökkentik a stresszt.					
19	Jól alkalmazkodom a váratlan változásokhoz vagy kihívásokhoz.					
20	Elégedett vagyok a külsőmmel.					
21	Az, hogy úgy öltözködöm, ahogy szeretek, növeli az önbizalmamat.					
22	Nyomást érzek, hogy megváltozzak a beilleszkedés érdekében.					
23	Gyakran hasonlítom magam másokhoz.					
24	Rendszeresen végzek öngondoskodást (pl. tudatosság, hobbi).					
25	Személyes célokat tűztem ki magam elé a mentális jóllétem érdekében.					

4 KONKLÚZIÓ

Ennek a minőségbiztosítási keretrendszernek a kidolgozása egy fejlettebb, strukturáltabb megközelítést jelent a jövőbeli ápolók magas színvonalú képzésének biztosításában. Főként az EQAVET minőségbiztosítási cikluson és az ENQA-ESG 2015 szabványokon alapul, és átfogó gyakorlati megközelítést kínál a nem szakképzési szolgáltatók már meglévő minőségbiztosítási rendszerének és mechanizmusainak fejlesztéséhez.

Ennek a minőségbiztosítási keretrendszernek a kidolgozása hozzájárul a hatékonyabb minőségbiztosítási gyakorlatok fejlesztéséhez, integrálva a szakképzésre vonatkozó releváns nemzetközi és európai szabványokat. A dokumentum felvázolja a legfontosabb referenciaértékeket, valamint gyakorlati iránymutatásokat is tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a szakképzési szolgáltatók hogyan alkalmazhatják azokat intézményi környezetben.

A következő végrehajtási szakasz a meglévő minőségbiztosítási folyamatok integrálása és fejlesztése. A partnerség támogatásával az ápolási szakképzést nyújtó intézmények ösztönözve lesznek minőségbiztosítási eljárásaik fejlesztésére a rövid és hosszú távú célok elérése érdekében. Ez a lépés biztosítja, hogy a dokumentumban meghatározott, továbbfejlesztett minőségbiztosítási eljárások ne csak elméleti koncepció maradjanak, hanem gyakorlati eszközökké váljanak.

Egy másik fontos elem az értékelési szakasz, amelyben a továbbképzési szolgáltatók a 360 fokos értékelési eszközt felhasználva részletes elemzést készíthetnek oktatási folyamataikról. Az utolsó lépés a felülvizsgálati szakasz, amelyben a szakképzési szolgáltatók reflexiók és megbeszélések útján kidolgozhatják terveiket és új minőségbiztosítási mechanizmusokat alakíthatnak ki.

Összességében a globális és európai szabványok, gyakorlati iránymutatások és az átfogó értékelési eszköz integrációja biztosítja, hogy az NVET elősegítse a magas színvonalú oktatást, és tisztában legyen a hallgatók, az oktatói személyzet és az egészségügyi ágazat általános igényeivel, valamint azokhoz rugalmasan tudjon alkalmazkodni.

FORRÁSOK

Accreditation.ca (2023) EMERGING PERSPECTIVES ON QUALITY IMPROVEMENT, Healthcare Quarterly Vol. 26 No. 3. Retrieved from <https://accreditation.ca/files/It-Is-Time-for-Health-Quality-5.0.pdf>

CSQA (n.d) ISO 29990 standards series. Retrieved from <https://www.csqa.it/en-us/certificazioni/sanita/iso-29991,-iso-2992,-iso-29993,-iso-29994-e-iso-29995>.

EFN (2009) EFN Policy Statement. Retrieved from <https://efn.eu/wp-content/uploads/EFN-Policy-Statement-on-EU-Quality-and-Safety-Standards-EN-final102009.pdf>.

EFN (n.d) Quality & Safety. Retrieved from https://efn.eu/?page_id=845.

EFN Competency framework (2015) EFN Guideline for the implementation of Article 31 of the Mutual Recognition of Professional Qualifications Directive 2005/36/EC, amended by Directive 2013/55/EU. Retrieved from <https://efn.eu/wp-content/uploads/2022/03/EFN-Competency-Framework-19-05-2015.pdf>.

EHEA (n.d) European Association for Quality Assurance in Higher Education. Retrieved from <https://eha.info/page-enqa>.

ENQA (2015) Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) report. Retrieved from https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.

ENQA (n.d) Education Industry Standards. Retrieved from <https://www.nqa.com/en-gb/certification/sectors/education>.

ENQA (n.d) ENQA's Mission. Retrieved from <https://www.enqa.eu/about-enqa/#>.

ENQA (n.d) ESG. Retrieved from <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

EQAVET (2023) Supporting the implementation of the European Quality Assurance Reference Framework - Results of the EQAVET Secretariat Survey 2022. Retrieved from <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26890&langId=en>.

European Commission (2023) Vocational education and training. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/about-vocational-education-and-training>.

European Commission (n.d) EQAVET - European Quality Assurance in Vocational Education and Training. Retrieved from https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training_en.

European Commission (n.d) EQAVET at VET provider level. Retrieved from https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training/eqavet-vet-provider-level_en.

European Commission (n.d) EQAVET framework. Retrieved from https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training/eqavet-framework_en.

European Commission (n.d) EQAVET quality assurance cycle. Retrieved from https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training/eqavet-quality-assurance-cycle_en.

European Commission (n.d) Vocational Education and Training (VET). Retrieved from https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/skills-jobs/vocational-education-and-training-vet_en.

European Union (2020) Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience 2020/C 417/01. Retrieved from <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08b9af27-3465-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>.

European Union (n.d) European Federation of Nurses Associations (EFN). Retrieved from https://climate-pact.europa.eu/meet-community/climate-pact-partners/european-federation-nurses-associations-efn_en?prefLang=sv.

ISO (2018) ISO 21001/2018, Educational organizations – Management systems for educational organizations – Requirements with guidance for use. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/66266.html>.

ISO (2018) ISO 29992/2018, Assessment of outcomes of learning services — Guidance. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/68490.html>.

ISO (2021) ISO 29995/2021, Education and learning services – Vocabulary. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/54664.html>.

ISO (2023) 29993/2017, Learning services outside formal education – Services requirements. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/70357.html>.

ISO (2024) ISO/IEC 19788-1/2024, Information technology for learning, education and training – Metadata for learning resources. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/81950.html>.

ISO (n.d) Education, Top Standards. Retrieved from <https://www.iso.org/sectors/management-services/education>.

National Library of Medicine (2022) An assessment of nurses' participation in Health Promotion: a knowledge, perception, and practice perspective. Retrieved from <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9121667/>.

QAHE (n.d) ISO Certifications for Education and Training. Retrieved from <https://www.qahe.org/iso-certifications-for-education-training/>.

Teacher Task Force (n.d) About TTF. Retrieved from <https://teachertaskforce.org/>.

UNESCO (2022) UNESCO strategy 2022-2029. Retrieved from https://unevoc.unesco.org/pub/unesco_strategy_for_tviet_2022-2029.pdf.

UNESCO (n.d) UNESCO's Global Skills Academy. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/global-education-coalition/skills-academy>.

WFME (n.d) World Federation for Medical Education global standards. Retrieved from <https://wfme.org/standards/>.

© 2026 by the authors. Submitted for possible open-access publication under the Terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC-BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).